

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı ve Dünya Edebiyatında Deneme

1. • Bize Göre
• Bu Ülke
• Beş Şehir
• Karalama Defteri

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi bu eserlerden birinin yazarı değildir?

- A) Mehmet Kaplan
B) Ahmet Haşim
C) Ahmet Hamdi Tanpınar
D) Cemil Meriç
E) Nurullah Ataç

2. Gökyüzünün rengi, denizin mavisini, ağaçların yaprakları, kaldırımın taşları soğuktu. Aceleci adımlar yürümüyordu sahilde. Güneş, sonunda çekmişti perdelerini tüm pencerelerinin. Ama ilk ışıklar silememişti camlardaki buğuyu. İçimdeki sıcaklığa rağmen üşüdüm sokağın ayazında. Yüreğimin derinliklerinde bir telin ince ince sızısını duydum. Ve gezinirken düşüncelerimde, bir şairin dizelerine rastladım.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tanımlamalardan yararlandırıldığı
B) Niteleyici ifadelerle yer verildiği
C) Kişileştirme sanatına yer verildiği
D) Farklı duyulara ait ayrıntıların olduğu
E) İçten bir üslup kullanıldığı

3. Minik bir göçmen kuşun çığılığında yakaladım sabahı. Ne gece ne sabahtı zaman. Sonsuzluğun gri örtüsünü yırtmak üzereydi güneşin ilk ışıkları. Öylesine bir günü kucaklamak üzereyken evrenin sonsuzluğunda bir noktada gibiydim. Başımı pencereye çevirince göz göze geldik denizle ve denizin eşsiz mavisini ile. Henüz uyanmamıştı martılar, gemiler, balıkçı tekneleri, kayıklar... Her şey, her yer uykudaydı.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nesnellik ağır basmaktadır.
B) Söz sanatlarından uzak durulmuştur.
C) Betimleme söz konusudur.
D) Sadece görme duyusuna ait öğeler kullanılmıştır.
E) Cümleler kurallı bir şekilde oluşturulmuştur.

4. Bir yazarın özgürce seçtiği herhangi bir konu üzerinde kesin yargılara varmadan kişisel düşüncelerini serbestçe anlattığı yazılardır. Kendisinden önce benzeri yazılar yazılmış olmakla birlikte 16. yüzyılda bu kavramı, ilk kez kullanan Fransız yazar Montaigne'dir.

Bu parçada aşağıdaki metin türlerinden hangisiyle ilgili bilgi verilmiştir?

- A) Sohbet   B) Fıkra   C) Deneme
D) Makale   E) Mülakat

5. Kaleminden çıkan birkaç kez okumayan, bir iki yerini düzeltmeyen yazarı pek sevmem. Kendini beğenmiş bir adamdır, yanılabilirliğini pek aklına getirmiyor demektir. Öyle yazarların okurlarına da saygıları yoktur. Ama bir yazdıklarını tekrar tekrar okuyan, bir türlü ellerinden bırakmayan, boyuna düzeltmeye çalışan yazarlardan da hoşlanmam. Yazdıklarını öyle uzun uzun çalışmakla güzelleştireceklerini sanırlar. Oysaki üslup, kişinin ta kendisi olduğuna göre sonradan düzeltilemez, güzelleştirilemez. Kaleminden nasıl çıktıysa öyle kalır.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dil göndergesel işlevde kullanılmıştır.
B) Özne cümlelere yer verilmiştir.
C) Yazar düşüncelerini ispatlama amacındadır.
D) Samimi bir üslup kullanılmıştır.
E) Bir düşünce yazısından alınmıştır.

6. Tartışma ile nereye varılabilir? Biri doğruya gider, biri batıya; yolda rastladıkları ayrıntılara saplanır ve konudan ayrılırlar. Bir saat cenkleştikten sonra, neyi aradıklarını bilemez olurlar. Kimi konunun üstüne çıkmış, kimi altına inmiş, kimi de kenarında kalmıştır. Kimi bir kelimeye, bir benzerliğe takılır; kimi söylenene kulak bile vermeden bir şeyi tutturur ve yalnız kendi söylediklerini dinler. Başka biri de kendine güvenmediği için her şeyden kaçınır, hiçbir fikri kabul etmez.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir olgu gün yüzüne çıkarılmıştır.
B) Konuşma havası içerisinde yazılmıştır.
C) Soru ve cevaplarla samimi bir üslup oluşturulmuştur.
D) Tartışma konusunda öznel değerlendirmelere yer verilmiştir.
E) Fikirler kanıtlanmaya çalışılmıştır.

7. I. Şiir üzerine tartışmalar, çekişmeler sürüp gidiyor. Bir bakımdan iyi bir şey; doğru, yanlış hepsi de ilgiye değer birtakım düşünceler üzerinde durmamıza, kendimizin hangi yandan olduğumuzu, ne demek istediğimizi daha açıkça anlayıp anlatmaya çalışmamıza vesile oluyor. Bir bakımdan araştırmamız ne olduğumuzu bilmediğimizden gelmez mi?

II. Dost ve dostluk dediğimiz, çoğunlukla ruhlarımızın beraber olmasını sağlayan bir rastlantı ya da zorunlulukla edindiğimiz ilintiler, yakınlıklardır. Benim anlattığım dostlukta ruhlar o kadar derinden uyuşmuş, karışmış, kaynaşmıştır ki onları birleştiren dikişi silip süpürmüş ve artık bulamaz olmuşlardır.

Aşağıdakilerden hangisi verilen parçaların ortak özelliği değildir?

- A) Ait oldukları metin türü
- B) Dilin kullanıldığı işlev
- C) Ben dilini kullanmaları
- D) Benzetmelerin yer alması
- E) Öznel bir anlatımın olması

8. Dilimiz, konuşma dilimizden çok yazı dilimiz, yüz yılı aşkın bir zamandan beri durmadan değişiyor. Değişmesini bir dileyen oldu bir buyuran oldu diye değil değişmesi gerektiği için değiştirmek zorunda olduğumuzdan, içimizden duyduğumuz için değişiyor. Elimizdeki dille, dünden kalan dille, istediğimizi söyleyemediğimiz, istediğimiz gibi söyleyemediğimiz için değişiyor. Bu değişme, bir bakıyorsun hızlanıyor, çok kimseleri şaşkırtacak, başlarını döndürecek kadar hızlanıyor; bir bakıyorsunuz ağırlaşıyor, artık duracak sanıyorsunuz. Ama durmuyor. Durdurmak kimsenin elinde değil, durdurabilesek çoktan durduracaktık. Yazarlarımızın çoğu ta başlangıçtan beri, bu değişmeye sinirleniyor, bu değişmeyi istemiyor. Kimi öfkelenip bağırıyor. Sonra öfkeleneni de eğlenip alay edeni de değişime uyuyor, dilini değiştiriyor, bir gün önce istemediği yeni dille yazıyor.

Bu parçada dildeki değişimle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Karşı çıkanların zamanla bu değişimi kabul ettiğine
- B) Daha çok yazı dilinde gerçekleştiğine
- C) Kaçınılmaz olduğuna
- D) Zaman zaman hızının değiştiğine
- E) Kontrol altına alınması gerektiğine

9. **Aşağıdaki yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Yaşadığım Gibi - Ahmet Hamdi Tanpınar
- B) Boğaziçi Şingir Mıngır - Sabahattin Ali
- C) Mağaradakiler - Cemil Meriç
- D) Sözden Söze - Nurullah Ataç
- E) Günlerin Götürdüğü - Suut Kemal Yetkin

10. **Deneme türüyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Konuda kısıtlama yoktur.
- B) Sanatsal metin türlerindedir.
- C) Yazarı içten bir üslup kullanır.
- D) Konularına göre sınıflandırılabilir.
- E) Yazar düşüncelerini kanıtlamak zorunda değildir.

11. Yalnız yaşamının bir tek amacı vardır sanıyorum: daha rahat yaşamak. Fakat her zaman, buna hangi yoldan varacağımızı pek bilmiyoruz. Çok kez insan dünya işlerini bıraktığını sanır oysaki bu işlerin yolunu değiştirmekten başka bir şey yapmamıştır. Bir aileyi yönetmek, bir devleti yönetmekten hiç de kolay değildir. Ruh nerede bunalırsa bunalsın, hep aynı ruhtur. Ev işlerinin az önemli olması, daha az yorucu olmasını gerektirmez. Bundan başka, saraşından ve pazardan el çekmekle hayatımızın baş kaygılarından kurtulmuş olmuyoruz. Dertlerimizi avutan akıl ve hikmettir, o engin denizlerin ötesindeki yerler değil.

Bu parçanın dil ve anlatım özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sohbet üslubu kullanılmıştır.
- B) Devrik cümleler vardır.
- C) Herkesi ilgilendiren bir konuya değinilmiştir.
- D) Tanımlamalardan yararlanılmıştır.
- E) Öznel bir bakış açısı söz konusudur.

